

քեր կրկին նորան չը յետաձգեն, իսկ այդ հարցի վճիռը առանց Ներսէս Պատրիարքի մասնակցութեան աներեւակայելի է, քանի որ ամեն բանակցութիւնը և յարաբերութիւնը պարամալին նորա միջնորդութեամբ եղել են:

Մենք չենք ընդունում այն կարծիքը թէ Բ. Գուռզուցէ աւելի զիջող լինի մի այլ անձնաւորութեան, որ կը վարէր պատրիարքի պաշտօն, որովհետեւ կառավարութեան զիջողութիւնն անձին չէ, այլ հարցն է: Այստեղ ինչ խորհուրդ ունի անձն, եթէ միայն կառավարութեան կողմից բարեացակամութիւն կայ: Մենք կարծում ենք, որ կառավարութիւնն աւելի շուտով կը զիջանի Ներսէսին, քան ուրիշ և իցէ, եթէ միայն զիջանելու և իւր հպատակաց բարին խորհելու դիտաւորութիւն ունի, ցոյց տալու համար իւր բարձր դիրքն և համակրութիւնը դէպի հայ ազգն, որ սիրում է և յարգում իւր Ներսէսին: Այսպէս մեր կարծիքով Սրբազան Պատրիարքի հրաժարականը պէտք է վերջնաց ազգի մի անգամ ևս նորան իւր համակրութիւնը յայտնելով և Սրբազանը կը շարունակէ իւր գործը:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՂԷՔԱՆԻՒԴԱՊՈՂ
18 ապրիլի
(Թղթակցութիւն «Մեզու Հայաստանի» լրագրի)

Հին Հայաստանի բուն հայկական սովորութիւնները՝ ճշտորէն մինչ մեր ժամանակները շատ քիչ են և մնացել:

Ազգայնագրութեամբ հնուց մնացած մի սովորութիւն կայ, որ իւրաքանչիւր տարի զատական օրերին տանց բացառութեան տնայնութիւն է: Թաղայական ձևով «Մատաղի փառ» անուամբ ժողովարարութիւն է անվում, որ հասնում է առ նուազ մինչև 2000 ուրիշ: Այդ փողերին մեծ քանակութեամբ մատուցող ոչխարներ, տաւարներ և մասամբ էլ հոգ են տանում և գատիկ առաւտեան, արշալոյսը դեռ չը բացուած, երբ մատաղ իւրաքանչիւր տան վերայ անխոր քաժանվում է, իսկ հոգը միայն աղքատներին է արվում: Այս տարի ևս բացառութիւն չը կազմեց այդ մեծականքի յիշատակը:

Շատ գեղեցիկ սովորութիւն է, երբ որ աննպատակ է գործադրվում այդ փողերը, կարծեմ պատուելի աղքատագրացիք համաձայն են ինձ հետ:

Ասում եմ աննպատակ է գործադրվում որովհետեւ մի շօշափել բարեգործական շահ չէ նկատվում յօգուտ քաղաքիս հասարակութեան, նամանականդ աղքատ գատակարի: Հարկաւոր աղքատներ տնայն օրերով շրջապոյտ են անում քաղաքում և, զուգէ շատերն էլ, առանց կողմի երկեղաններն իրանց ապաստանարանն են վերադառնում: անկարելի բան է, որ շատերն էլ հանգամանքից ստիպուած, հայեաթին բռնաբարութիւն չ'անեն: Այլ կարող է երաշխաւորել որ նոքա տաք խորտիկներ են վայելում նամանականդ գատիկ պէս օրերն: Յարու-

թեան զիջել ամեն մարդ Աստուծոյ տուած բարեկեցիկ երկեղանն անկարելի պատրաստած ընտանեկան քաղցր ուրախութեամբ վայելում է սուրբ գատիկը: Իսկ ինչո՞ւ աղքատը...

Ո՛վ է մտածում նորա համար... նա մի քանի իւր նմանների հետ ամբողջ զիջելը հրապարակում լուստցնում է, որ գտնէ առաւտեան «մատաղի փառ» շուտով հասնի... Իսկ ինչ է պատահում նորանց այդ զիջելու ուր չը զիջեն, գտնէ անհաւանանքը պատմում են, որ այդ ուղիով չ'անցնելով զիջելու հրահանգին ձանձն են ընկնում: Գտնէ զանազան լուր, զէպի բանն սպասելով, հաւատում են և հարամ անում նորանց զիջելու ստանալը մատաղ բաժինը: Ի՞նչ մեծ կորուստ է այն մարդու համար, որ մի մանկի զօհանքով այդ նպատակին, պէտք է և զրուի մատաղ բաժինը, կարծեմ նա աւելի ուրախ կը լինէր, որ այդ բաժինը մի աղքատի ուղարկուէր...

Այս բոլոր երեւոյթների առաջն առնողը ո՞ւր այլ ինչ չէր կարող լինել, եթէ ոչ մի կանոնաւոր աղքատանց, որի պահպանութիւնը այսօր սի դէպքերում շատ զգալի է քաղաքում: Այս թէ և կայ աղքատանց, բայց շատ քիչերն համար այն էլ մասնաւորապէս օժանդակող, որովհետեւ շատ նուազ արդիւնք ունի: Թող այդ մատաղ փողը իւրաքանչիւր տարի հաւաքուի, բայց այդպէս չը գործադրուի: Քաղաքի թաղայականները թող խորհուրդ կազմեն, որոշեն, եթէ ոչ բոլորը, գտնէ քաղաքացի բուն աղքատներին հաւաքուած գումարից մի որոշեալ մասը յատկացնեն, որ գատիկ պէս տօն օրերին գտնէ Ֆիզիկական յագեւանան, իսկ մնացեալ մասերը՝ հետզհետէ մի նշանաւոր գրաւադրու կազմելով մի կանոնաւոր աղքատանցի հիմնարկութեան ձեռնարկին և տարիների ընթացքում ջանան մի

քանի տարարապղ ընտանեկաններն ապահովանալու: Մի այսպիսի համեստ առաջարկութիւն ուղղում եմ յարգելի թաղայականների բարի հայեցողութեանը մէջ յաւանդ, որ նոյնպէս շատերը զիջելի նպատակներ իրաւորած մանր հետեւ անհատներ են:

Մենայն բարեգործական նպատակին ծառայած կը լինէր, եթէ որ յիշեալ գումարից մի որոշեալ մասը յատկացնուէր յօգուտ տեղացի «Սահմանաւոր» օրնորական հոգեւոր ուսումնարաններին միջ ութուստ: Նաչաի ձրիակարծ սանահայներ են զատարարութեամբ: Ամեն մէկ աղքատագրացի շատ լաւ գիտէ, ինչ ինչ միջոցներով է այդ ուսումնարանը կառավարվում, թէ ո՞ւր աշխատութեամբ կանոնաւոր հիմք ստացաւ և թէ այժմ էլ ու՞ր շնորհիւ գուղընթացարար ջերմ աջակցութիւնը շարունակվում է, չը նայելով, որ մի մշտնջենական արդեան արդիւր չունի: Աւելորդ է յիշել այն գառն երեւոյթը, որ մի ժամանակ ուսումնարանը փառ մարդկանց ձեռքն ընկնելով, կարող է իւր փառքից ընկնել: Ամեն ժամանակ լին պատահիլ այնպիսի ուսուցիչներ, որոնք շարաթական մի քանի գառ ձրի ապուրջ զատու է՝ ջերմ եւանդ ցոյց տան նորա բարեգաւաճման համար: Այս բարեւեր անձանց նուիրատուութեամբ 4000—5000 բուրլի գրամադրու է կազմուել, բայց այդ փողերը անկասկած ուսումնարանի շինութեան վերայ կը ծախսուին: Արեւմ հարկաւոր է ուսումնարանի ապագայ վիճակի վերայ, հոգալով գէթ մի քանի մշտնջենական արդեանց սեպահանութիւն ձեռք բերել, ուսումնարանի նիւթական գրութիւնը բարեւորելու: Արեւից կարելի է բարեւորել եթէ ոչ յիշեալ «մատաղի» փողերից, կրպակները, մամուլաւառութիւնից և հայտը ու մի աւելորդ և շուտ ծախսերից: Մի այս-

պիսի բարեյական — սուրբ պարտականութիւն կատարելը Ազգապարտապէս մի քանի մեծապատիւ տիկիներին և օրնորներին է վերաբերում: Գտնէ շատերն օրնոր ապրիլի թիւն ունեւորել իրապէս կարող են մեծ բարեկեցիկ հասցնել ուսումնարանին:

Մեծապատիւ խմբագիր, բարեհաճեցէ խնդրեմ մի այս համեստ առաջարկութիւնը ձեր լրագրի էջերում տեղի շնորհելու: Ի բարեհայեցողութիւն Ազգապարտապէս հայ հասարակութեան, որի ընդհանուր բարեկեցութեան ձեռնարկութեանց համար շատ քաղցր է լինել ընդմիջա

Բաղեայում:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ.

VIII

Մենք տեսնել, որ Պրուսիան 1866 թւին մտաւ մեծ և ամենագործ պատերազմների շարքը: Բիւրմարը հասաւ իւր մէկ նպատակին, Ասորիային հանցեց Գերմանիայից և Պրուսիայի բացարձակ ներգործութիւնը և գերիշխանութիւնը հաստատուց գերմանական միւս թագաւորների և իշխանների վերայ: Բայց միւս և զլիւսւոր նպատակին, որի մօտ վերը յիշած նպատակը պիտի ծառայէ իրրեւ միջոց, դեռ չ'իրագործուեցաւ: Գերմանիան իրրեւ մի ամբողջութիւն չը մտաւ պրուսական թագաւորական ցեղի, չ'օհնցողիների իշխանութեան տակ: Նիկիտուրդի հաշտութեան պայմանագրից յետոյ Բիւրմարը դրադուած էր հիւսիսային գերմանական — զաշխուցութեան կազմակերպութիւնով և Գերմանիայի ներքին գործերով: Բիւրմարը աշխատում էր, որքան կարելի է գերմանական պետութիւնների մէջ օրենսդիր վարչական և դրանցից ծագած հիմնարկութիւններն միա-

գեղեցիկան ծանուցանել յարգող հոգաբարձուցող: Ի 19 մայիս 1880 ամի, ի սուրբ Էջմիածին (Ստորագրութիւն) Անգամ Սինոդի Սկարով Կաթողիկոսայ Հոգաբարձութիւնն այս հրամանն տանաւ: Այն ձեռնարկում է զպրոցի շինութեանը և շտապով աշխատում է, որքան կարելի է, շուտ աւարտել, որպէս զի 1880—1881 ուսումնական տարեկգրին տեղափոխուել կարելի լինի այդ նորաչէն զպրոցը: Երբ վերջիւնեալ սինոդի հրամանի համաձայն տեղիս հոգ, կառավարութեան միջնորդութեամբ կամենում է ստանալ զպրոցական այդ արդիւնքը, պատասխանում է հոգ, կառավարութեանը, որ այդ մուտքը առայժմ չի կարելի զպրոցին յանձնել, քանի որ սինոդի հրամանում ասած է՝ զգործիւն մտաւաճառութեան պահարանին աւագ եկեղեցւոյ, այն ինչ չը կայ այդպիսի պահարան, այլ կայ մի խաւով, ուր վաճառվում է այժմ եկեղեցական մտքը, ուստի սինոդի հրամանը որպէսի չը լինելով, առայժմ պէտք է համբերել, մինչև կատարելագոյն յուսարանուի այդ խաւար կէտը: Հոգաբարձութեանը համբերում է, իսկ եթէ չը համբերէր, ինչ կարող էր անել: Անցաւ կարծ ժամանակ. տարածվեցաւ Ազգապարտապէս մի լուր, որ իւր թէ տեղիս հոգ, կառավարութեանը այդ խաւար կէ-

տի բացատրութեան պատրուակով զանազան կողմակի բացատրութիւն է տալիս սինոդին և աշխատում է այդ արդիւնքը վերապահել նոր ձեռնարկելի եկեղեցւոյ շինութեանը: Այդ լուրը ստուգվում է. ուստի հոգաբարձութեանը տոկոսվում է կրկին այդ մասին իրիւնդիրը: Նորին Վեհափառութեան Սպասելով սպասում է, չը կայ պատասխան: Այս տարւած վիճակի մէջ էր գտնվում մտաւաճառութեան հարցը, երբ զպրոցի հոգաբարձութեանը վտանգելով վերջիւնեալ վկայաթղթի վրայ, մանաւանդ բուրովին հաւատացած լինելով Վեհ, Հօր սուրբ հրամանին՝ ծախսեց զպրոցի ամբողջ գրամադրուելը, կառուցանելով «Քրիստոս եկեղեցւոյ հարաւային կողմում» մի փառաւոր ու հիմնալի զպրոց, որ ուղիղ, հայութեան պատիւ կարող է հա-

*) Նշանով, Անցեալ 1880 թ. երբ այդ եկեղեցին շինուել համար հարց էր առաջարկել սինոդի տեղիս հոգ, կառավարութեանը՝ թէ ինչ միջոցով պիտի կառուցանուի, պատասխանում է նոյն կառավարութեանը սինոդին, թէ՛ եկեղեցին ունի իւր սեպական գրամադրուելը և մինչև աւարտ չի կարող սի որի: Այժմ գիւտ շինութիւնը հայել 4 արշին բարձրացած լինի, ուղում են կազմակերպութեանը կառուցելու: Չէր կարելի արդեւ յետաձգել եկեղեցւոյ շինութիւնը, կամ առ այժմ զաղարկելը:

Հար—Հեր.

մարտել: Գպրոցական գրամադրուելը իսպառ ծախսելուց յետոյ՝ ըն կաւ մի ան և Լ ա ն և Լ ի ու պ ա շ ա Ր ու ա ծ գ ր ու թ Լ ա ն մ է ջ, Ն ա լ ա ՝ չունի այնքան գրամական միջոց, որ կարող լինի աւարտել այդ եկեղեցի շինութիւնը, որին առ նուազը կը պակասի 5000 ուսնար: Երկուեւր զպրոցին՝ զպրոցին՝ իւր մեր գումարի տոկոսից, այլ ևս անկարող կը լինի շարունակել իւր գոյութիւնն այնպէս, որպէս էր մինչև ցարդ: Եւ երբորդ, որ ամենից գլխաւորն է՝ ուսման պէտքը հնուցեալ աւելի զգալի լինելով, մանաւանդ մեղանում, ուր չ'իրակցու բազմաձեռնութեամբ օրէ օր աւելանում են ուսանողներ թիւը, և յիշուի 350 աշակերտ մեր զպրոցի համար իրիւտ սակաւ 1/10 է, ուստի հարկաւոր է մեր զպրոցի նիւթական կողմը զօրացնել, որ գէթ մասամբ իւր բաւականութեան ու միջոց տուած լինին, աղքատ աշակերտներին: Միթէ մեղանում, մեր միակ զպրոցը, զաղարկելու նկատմամբ՝ ինչեղանակի պահանջ պիտի վերի և երբեք այդ գառնութեանը պիտի չը բարձրանայ: Ո՞չ առաւել միջոց հետէ միտք կայ մի տանին բաժանմունք ևս բանալ մեր գառնութի համար արտանուար ուսուցիչներ պատրաստելու: Երբեմն ուր կը մնայ մեր քաղաքայինութեան պարտականութիւնը զիջել մեր հայ գիւղացի կողարդները:

Ի վերջոյ՝ սինոդն ամեն ամիս յետաձգում է այդ հարցի մութ կէտի բացատրութիւնը, ուստի հարկաւորվում է հոգաբարձութեանը երեքինել իւր խնդիրը, մինչև որ ու Նիւթական է ժամանում մեր զպրոցների համար չը գիտանք որ չիւր-վի-կարող քահանայան անում է ինչա տեղիս հայ հասարակութեան և ի խանգարումն հոգեւոր աղագին զպրոցի: Այս ամեն շարութիւնը յաւաջ է՝ գալիս անձնական հայեանքից և առանց խղճահարութեան կամենում է զպրոցի առողջ եղը մտքիլ իւր մի չամիւր խորովածի համար:

Հարցն այսքան պարզ ու բացայայտ լինելով՝ սկսում է սինոդը նորէն ձգձգել և մի այլ տարրիկով վճիռ կայացնել, հիմնուելով այդ մտաւաճառութեան հին պատմութեան անցքերի վրայ: Որպէս զի աւելի պարզ և բացայայտ լինի մեզ նիւթ վերադառն խնդիրը, աղաչում ենք չը ձանձրանալ լուրի. սինոդի վերջին վրձուցը զպրոցաւանդը, որոց հակառակն լինելուն հրաւիրում ենք ուշիմ ընթերցողի լուրջ գոտուելութեանը... «Նախ» սինոդի համաձայն օրադրական կրթական յոյս կայացելու ի 25 հոկտ. 1857 ամի, առեալ է կապաւառ մտաւաճառութիւնն... և երբ ամենայ ժամանակ, սկզբնաւորելով ի 1-էն յունի. 1858 ամի ի սպրին 2000 ու... և...

Երկրորդ... Ժողովրդական Ազգապարտապէս քաղաքի խնդրեալ էին դրարհանաճ անօրենսութիւն Սինոդիս յաղագս յանձնելուց զմտաւաճառութիւն վիճակին աւագ եկեղեցւոյ իւրանց յօգուտ շինութեան մեծաղիւր և բազմաձախ գրեթէ յարկ եկեղեցւոյն ցորչակ տեսցիլ շինութիւն նորա ի 1-էն յունիսի (1861 ա. մի) վճարել ի տարին զ200 ուսուցիս յօգուտ մալը Աթուոյս Սրբոյ Էջմիածնի... Եւ երբորդ՝ նախագահն և հոգաբարձուք հոգեւոր զպրոցին Ներսէսայ ի 14 մայիս 1862 ամի խնդրեալ ի Սինոդէս բարեհաճել թողուլ ի անօրենսութիւն հոգաբարձութեան զլիւսովին որպէս մոտաւաճառութիւն նոյնպէս և ջայլ ամենայն աղբիւր շնորհաւալ ի անանէ յօգուտ ուսումնարանին... Սինոդն հրամանաւ ի 23 յունիսի 1862 ամի... ծանուց թէ ունելով առաջի աչաց զիւրօքն կապաւառութեան մտաւաճառութեան... որ յամենայն և զգոտուելով իւր զոյգեալս ընդ նմին և յառաւրակաւ իւր զանալարարութիւնաւ, պարզեալ առաջ ելին ի Սինոդիս... բարեւոր և օգուտաւ եկիս (սինոդը) բառաւ զկապաւառ... *):

*) Նշանով, Կարծում ենք, այդ «մեր» յօգուտը վերաբերելով միմիայն Ներսէսին՝ աւելորդ մտաւ է գործել սինոդի այդ հրամանի մէջ, իսկ իրրեւ մի

կերպութիւնն ապա ինչպիսիք են՝
փոստան, մաքսատունը, երկաթուղի-
ները, նոյնպէս զօրքի կազմակերպու-
թիւնը և այլն: Ի հարկ է, ամեն
մէկ քայլում իրաւունքը պէտք է
խաղաղութեան հանդէպ ամեն մէկ
մեծ թէ փոքր գերմանական իշխան-
ութիւններին տուած ծառայութիւնը
մենք ինչ: Այդ փոքր գերմանական
գերմանական զբաղում էր ամբողջ-
ջութիւնը իւր ներքին կազմակեր-
պութիւնով այդ ժամանակներում
կրէր գերմանացիները խաղաղ և
արդիւնաւոր աշխատանքով էին
պարտաւոր և պատերազմից կրած
վնասներն էին դարձնում: Նապոլեո-
նի զորքերն էին մի ուրիշ պատեր-
էր ներկայացնում: Նապոլեոնը բոլոր-
ովն Պրուսիայի անսպաս յաղթու-
թիւններէն շատ քիչ մնացել էր
անգործ և չէր դիտարկուէր հասարակական
ոգին հանգստանել, ինչպէս պա-
տուակեր Ֆրանսիային բաւականութեամբ
թիւն տայ: որը Պրուսիայի յաղ-
թութիւններէն իրան վերաբերուած
էր համարում: Նապոլեոնի Ֆրանսի-
սիան վատ էր մեծացել, նա չէր
կարողանում ամենի, երբ մի ուրիշ
պետութիւն իրաւունք էր տալ ի-
րան մեծամարտ յաղթութեան
փառքը վայելելու:

Նապոլեոնը անսպաս որ պրուս-
աւարական պատերազմից ոչինչ չը
շահուեցաւ և միևնոյն ժամանակ
մէկ բան պէտք է որ անէ իւր նշա-
նաւորութիւնը թէ՛ իւրապէս և թէ՛
Ֆրանսիայում մանաւանդ վե-
րականները համար: Նա դուռ մի
պատահաւ Պրուսիայի դէմ: Նա յայտ-
նեց Պրուսիայի կառավարութիւնը
որ լուրջներու ընդդէմ սպա-
նում է Ֆրանսիային: Այս լուրը
ստատիկ ազմուկ զոյգ Վերմանիա-
յում, մանաւանդ որ ձայն կար
տարածուած, որ Ռիշմարկը իրեւ-

թէ 1866 թ. ի պատերազմի հա-
մար խոստումներ է արել Նապոլեո-
նին, և այդ պատճառով գերմանա-
ցիները կարծում էին, որ գերմա-
նական հողից պէտք է տանուց Նա-
պոլեոնը: Այդ լուրը անհիմն էր:
Նապոլեոնը պահանջում էր լուրջ-
անհիմն իսկ Պրուսիայի թագա-
ւորը չէր կարող մի մասով չափ հող
տալ Ֆրանսիային անսպաս զոյգ
ամբողջ գերմանական իւր դէմ: Ինչ-
մանքը պարտաւոր էր Ֆրանսիայի
դէմ պատերազմի մանաւանդ, որ
նրան լաւ յայտնի էր Ֆրանսիական
զօրքի կազմակերպութեան վատ վի-
ճակը: Իսկ Վիլհելմ թագաւորը
այս մեղմ և ազնիւ մարդը, հա-
կում էր զէպի խաղաղութիւնը:
Նա չէր կարողանում արդէն պատե-
րազմի նեղութիւններէն զու չը
ստիպուած գերմանական կրկին մի
նոր պատերազմի փոստերէն մեջ
ձգել: այդ պատճառով նա կործնեց
սեղմուած համաձայնեցաւ լուրջ-
անհիմն ընդդէմ արդէն համա-
յիւր և ընդունել այն պայմանն,
որով լուրջներու դմում էր
հողանդացի իշխանի կառավարու-
թեան տակ: Որչափ էլ որ ընդդէմ
էր այս թագաւորի զգացմունքներին,
այնուամենայնիւ իւր երկրի, հայր-
նիքի թշնամու նախանձը զոհացնե-
լու և պատերազմի առաջն առնե-
լու համար, այդ զեջումն արաւ նա
Նապոլեոնին: Բայց դրանով չբաւ-
կանացան պատերազմի զոհողները:
զրանք շարունակեցին իրենց երկրի,
Ֆրանսիայի ապագայում խորատակ-
լու դործը:

Բայց Ֆրանսիական լրագրիները
գրեթէ միաբերան պահանջում էին
վրէժ Պրուսիայից կէսերգրեցողի
մտ Վատորայի դէմ տարած յաղ-
թութեան համար, և անդաւար
զոհուում էին ժողովուրդը Պրուսի-
այի դէմ: Նապոլեոն III-ի վարկը
էր փայլեւ զնալով ընկնում էր, պալա-

քաղաքին յօգուտ զպրոցին, որով մար-
թաւիք հողով զկարծող նիւթս շինու-
թեանց ուսումնարանին, ի կառավար-
ման օրոյ սինոզն հրամանաւ ի 19 ամի
տարւոյ Ն 3234 հրամանագրեաց հոգ-
կառավարութեան Ալեքսանդրապոլու
դարձուցանել զարդիւնս Աւագ պահա-
րանի մոմալաւաւութիւնս Ալեքսանդ-
րապոլու յօգուտ վրձնակային հողեր
զպրոցի տեղադրեալ:.....)

Այս աղբիւրն երկար ու ձիգ պատ-
մութիւնն անկուց յետոյ՝ վճիռ է կապ-
նում և հետեւեալ հրամանն է կցում վե-
րոյն:..... Ալեքսանդրապոլու
(մոմալաւաւութիւնս) տնօրէնութիւն Սի-
նոզիս թողալ է զվերջաւորութիւն չի-
նութեանց եկեղեցեաց *) քաղաքին,
ուստի զտնօրէնութիւնն որ վաճառ-
ածուցանելոյ զարդիւնս մոմալաւաւութեան
Աւագ պահարանի Ալեքսանդրա-
պոլու յօգուտ վրձնակային և հողեր
զպրոցի տեղադրեալ ի պէտս շինութեանց
ուսումնարանին. Նորին Սրբութիւնն առ-
ն է փոխելոյ զեկրակայութիւն Սինոզիս

*) Եկեղեցեաց բաւել է թիւ յօգնակի
ընդունել, պէտք է մի կառնած տա-
նէնք:

Հուր—Հեր.

Հուր—Հեր.

տում ընդդիմութիւնը ստատի-
կում էր: Ի դուր էր աշխատում
պատրաստութեան ժողովում հնոր-
հայի պաշտօնեայ Ռուհէն (որին ա-
նուանում էին փոխ-կայսր) իւր և
պանել Նապոլեոնի կառավարութիւ-
նը քաղաքականութիւնը պատա-
մաւորեցին իրաւ և կծու յարձա-
կութեանց: Գերմանիայի կառավարու-
թեան պարագլուխներն էին այն
ժամանակ այնպիսի անձինք, որոնք
ճանաչում էին աշխարհին — թիւր-
օ, Դիւլ-Ֆալը, Դիւլ-Վիլհելմ, Ուլիլի-
Պէլտան և այլն: Ոչինչ չէ սպա-
նում Ֆրանսիայում մի քաղաքա-
կան հասարակական գործողն այն-
պէս ինչպէս անում է այդ ծաղրը:

Հէնրի Ռօշֆօր ստորագրութեամբ
զրաք իւստին սկսաւ հրատարակել
մի երգիծարան թերթ վապտեռ
անունով, որի մէջ խմբագրողը ցոյց
տուաւ չափազանց նշանաւոր տա-
ղանդ այն բանի համար, ինչ նպա-
տակի համար հիմնել էր իւր փոք-
րիկ թերթը: Գիշ ժամանակուայ
մէջ վապտեռը տարածուեցաւ ամ-
բողջ Ֆրանսիա և անուն հանեց
Ֆրանսիայից դուրս: Որչափ էլ որ
շատ անգամ անվայել ձև ունէին
նրա մէջ հրատարակած յօդուած-
ները, բայց սուր և կծու ձևով
ուղղակի համարում էին իրանց նը-
պատակին: Ի հարկէ վապտեռի
զլխաւոր նիւթը և առարկան էին
Նապոլեոնը, կայսրուհին և գերման-
աբեռնիքը և Նապոլեոնի կառա-
վարութիւնը: Շատ չանցաւ և կայ-
սերական տունը ծաղալի առարկայ
դառաւ ամեն Ֆրանսիայու մտ:
Այդ նշանակում է Ֆրանսիայում
ամեն բան կորցնել: Կայսերական
արքունիքում սկսան մտածել մի
օրինաւոր մեծ պատերազմի վերայ
գերմանական թողարկան Պրուսի-
այի դէմ: Երբ զօրութիւնը ոչինչ
չէին գնում: Եւ զգնելու կայսրուհին

բարեւոյ դատեաց թողուլ զէկս մտն
արդեանց մոմալաւաւութեան յօգուտ
շինութեան ուսումնարանին Ալեքսանդ-
րապոլու յօրս ամ ժամանակաւ, սկսեալ
ի 1-ին յունվարի օրն ամի (1880 թ).
իսկ զէկս մտն դարձուցանել մեծածախ
շինարանին Աթուոյս, ուր ժողովին
աղբաւոր և որքը մանկաբնէ... և յետ
լրանալոյ չորից ամաց դաշնութիւն արդիւն
մարդընթեմար դարձուցանել յօգուտ
նոյն շինարանին: Ամենայն փոքր ի շատե-
բան հակադրող անձն, ովոր կարողայ սի-
նոզի հրամանի վերջոյնալ կտորը, կը
կարծի թէ արդէն վերջացաւ մոմալաւա-
ւութեան հարցը վերջին եղբակայու-
թեամբ: Ո՛հ, ո՛չ, նա վերջացած չէ, ըստ
որում ս. սինոզը միննոյն թղթի մէջ *),
նորից այդ վճիռը փոխում է և մի այլ
տարբերակ վճիռ էլ է տալիս, որ մարդ
կը մնայ զարմացած, թէ միթէ կարելի
է այդքան պարզ հարցը, որպիսին է մոմա-
լաւաւութեան հարցը, այդպէս յեղա-
շրջելուց յետոյ և այդպիսի վճիռ տա-
լուց զինի, նորին աւելացնել այսպէս.
«..... Միանգամայն ընդ կապալաւորու-

*) Այդ թղթը մի հրամանագիր է,
երկու թերթ թղթից բաղկացած: Այդ
հրամանի մէջ կարելի է ստիպել հայրե-
նադատութեան, որովհետեւ Ալեքսանդրա-
պոլից սկսած Երևան, Նախիջևան, Տա-
թև, Նոր-Բայազետ, Կարս, և մինչև ան-

անպատճառ կամեաւ էր փոք-
րագիւղի պատերազմը: Պրուսիայի դէմ:
Այն ժամանակ Ֆրանսիայից ի-
րենց այնպէս զօրաւոր էին կարծում,
որ իրենց աչքում Պրուսիան, Գեր-
մանիան նա աճելու համար շատ աչ-
խատարի հարկաւորութիւն չը կար:
Նապոլեոնը կայսրում էր արդէն
Իրլանդի մանկու համար նախապիշը
և Վեֆերդերբուրում (որտեղ Պրու-
սիայի թագաւորներն են օծում)
մտածում էին խաղաղութեան պայ-
մանները հրամայել, որով չուէնու
գետը, այս գերմանական աղբալին
գետը պիտի դառնար Ֆրանսիայի
սահմանը արեւելքից, որովհետեւ ինչ-
պէս Ֆրանսիայից իւր զին ամառում
սակու, Ֆրանսիան ձգաւում էր իւր
բնական սահմաններին: Ֆրանսիան
պատրաստուում էր պատերազմի, իսկ
կայսերական տունը իւր թագը կոր-
նելու:

Մայիսի 10-ից հաղորդում են Բերլի-
նից. — Ապատարանի իրաւունքի մասին
դեպատանտողովը մեծուեցաւ: Շարու-
նակովում է մանաւոր լաւակցութեան
տեղութիւնների մէջ առանձին խոփա-
րարների դէմ գործադրել միջոցների մա-
սին: Ռուսաստանը պահանջում է Թիւր-
քիայից Պրուսիա բռնուած ոչնչականների
յանձնելը:

«Presse» լրագրին հաղորդում են Հո-
մից, որ պարլամենտում վիճարանու-
թիւնը սկսուել է ընտրութեան օրէնք-
ների վերանորոգութեան մասին: Պալա-
ընդունեց երկու լրագրատի ինչպիսի:
մայիս-իւնիային:

Պատերազմի դեպատանտական ջը-
րաններում, ինչպէս հաղորդում են «Моск-
Тел.» լրագրին՝ մի առանձին նշանակու-
թիւն չին տալիս օտար մամուլի այլ և
այլ խոսակցութեանց հոգս կառավարու-
թեան զարթեցրած հարցի վերաբերու-
թեամբ քաղաքական դադարների ապա-
տարանի իրաւունքը սահմանափակու-
ման: Ինչպէս հաղորդում են լրագրե-
րը, չը նայելով յառաջ եկած մեծման
Ալեքսանդր, Ֆրանսիայի և Եվրոպայի
կառավարութեանց կողմից, որով նաքա
հրաժարում են մամուլից լինել Ռու-
սաստանի ենթադրած միջազգային խոր-
հրածութեան, այսուամենայն այս
կառավարութիւնները այժմեան ժամա-
նակ դադարած են յանցաւորներին յանձ-
նելու մասին այնպիսի կանոնների մակ-
ամբ, որոնք կարելի էին օրէնսդրու-
թեան մէջ ձգելու առանց ընդ նմին ազ-
դերի աղատամիտ աւանդութիւնները եղ-
ծանելու:

Թիւն մոմալաւաւութիւնն թէմին *)
Ալեքսանդրապոլու, ապա կապալաւ **)
և զմոմալաւաւութիւնն թէմին Կարուց,
Բաթումայ և այլոց համայն տեղեաց
վրձնակին ի 1-ին յունվարի առաջիկայ
1881 ամի... մամուլը թողուլ զարդիւնս
յերկուս մասունս, զմին առաջարկել 'ի
սինոզս ի նպատո շինարանի մայր Աթո-
ւոյս և զմինն որոշեալ յերկուս հաւա-
սար մասունս, զմինն յանձնել հոգ. վրձ.
զպրոցի Ալեքսանդրապոլու և զմինն
առաքել հոգ. զպրոցաց հայոց Կարուց...
..... ի 5-ն դեկտ. 1880 ամի ի սուրբ
Եմմիածին, Անդամ Սինոզի (ստորագրած
է) Գրիգոր Կալիկոսոյս:)

Այս է անս մեր առաջն զրաճ հարցի
պատմութիւնը և սինոզի կողմից արած
գամ Բաթում և այլ քաղաքների անուն-
ներ յիշած կան:

*) Ալեքսանդրապոլու ոչ թէ թէմ է,
այլ Երևանի թէմի վրձնակը:

**) Չարմանալի է այս հրամանի մը-
քերի միմանց հակասիւր: «Երբոր» յօ-
ղուածում մոմալաւաւութիւնը կապա-
լով տալը արգելում է միապալար համա-
րելով, իսկ այստեղ հրամայում է կա-
պալով տալ:

Հուր—Հեր.

ՄԵՂՈՒԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ
(ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԱԿԱՆ ԳՈՐ-
ԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 5-ին մայի-
սի: Այս առաջարկում էր հրամանագիր.
Իրիս-Սիլիքեանց, համաձայն նորա
խնդրագրին, արձակված է հիւանդու-
թեան պատճառով իւր ստանձնած
պաշտօնից: մնալով անդամ արքունի
խորհրդարանի: Կոնստանտինովն հը-
րամայած է լինել նախարար ներքին
գործերի:

Երեկ զատաստանական պալատը
հաստատեց նահանգական ատենի
վճիռը: Կաշէփարովա—Ռուդնիկայի
գործի համար Պոլիսարգովի և Բու-
րկինի վերաբերութեամբ: Բատայի-
նին զատաստարեցին բանտարկու-
թեան մի ամսով և 200 ռուբլի տու-
գանքի, Ֆեդորովին բանտարկութեան
երեք շաբաթով և 400 ռուբլի տու-
գանքի:

ՕԿԵՍՍԱ, 3-ին մայիսի: Մի
քանի տեղերում հարուում պա-
տահեցան Կոնստանտին Բրատսկից և
հրեաների մէջ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 6-ին մայիսի:
«Սեմատսկայա Վեդոմոստի» յաւե-
լուածում տարած է հրամանագիր
ստատա-սեկրետար Ստորոպոլոն լինել
նախարար արքունի կայսրածոյ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Մեր հաղորդած լուրը պ. Էքեանի
տեղոյ հայ ներկայացման մասնակցե-
լու մասին տուեցվում է: Այսօրվան ներ-
կայացման յիւրաք մասնակցելու է պ. Էք-
եան, և յոյս ունենք, որ լաւ տպաւո-
րութիւն կ'գործէ: Կանգնալաւաւաց վերայ
և կը փառէ նոյա մէջ սեր զէպի հայ
թատրոնը:

ԳԶԱՐԻՑ գրում են, որ թեմի սրբա-
ղան առաջնորդ Գեորգ Կալիկոսոյ
մայիսի 1-ին գալու էր Ղզար, և այս
պատճառով օրիորդաց զպրոցը տեղա-
փոխել են, որովհետեւ զպրոցի սենակ-
ները պատրաստում են սրբաղանի հա-
մար:

Նոյն տեղից հաղորդում են, որ Ղզ-
արի հարուստները վճուել են Թեքեթի
ընկալած փողին, որովհետեւ նա մեծա-
մեծ վնասներ է պատճառում:

Խաբաքիր Պ. ՍԻՄԵՕՆԵԱՆՑ:
Հրատարակել է: ԷՆՖԻԱՆՏԱՆՑ:

տնօրէնութիւնն ու բարեկրպակուն վճիռը,
որի մէջ ոչ մի իրաւաբանական կէտ կայ,
որ այդ ձևն ստանար: Թէ՛ այսպէս և
թէ՛ այնպէս՝ այս հարցը հիմնովին կը
վճուի մի օր. բայց ցաւալի է ասել,
որ ցոյցեր են երևում մեր հասարակու-
թեան մէջ:

Մենք ի խորոց սրտի աղաւում ենք
այդպիսի թշուառութիւն զէպերին վերջ
զրուել շուտ, որպէս զի երկուսդ էլ
չը վերադառնան մեզ անիծեալ խոսովութեան
սուրբ: Բաւական է, անցեալը թող փորձ
մեծարուի մեզ: Մենք ասացինք անհրա-
ժեշտը, իսկ մերձաւոր ապագան պարզ
է:

Եզրափակելով մեր յօդուածը, մեր հա-
մուտ խորհուրդն է արէքսանդրապոլոց
—առաջմ խաղաղ ու անվրդով մնալ
և իրանց արդարացի պահանջը, պատգա-
մաւորութեան միջոցաւ, անձամբ անձին
խնդրել Վ.Ն. Հօրից և թող ապահով
մնան, որ զթաճ Հայրը հացի փոխա-
նակ քար չի տալ որոցը և ձկան փո-
խանակ՝ օձ:

Հուր—Հեր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՑԻ քաղաքային վարչութիւնը յայտարարում է, որ Թիֆլիսի քաղաքացիները 2-րդ գիւղի վաճառական Վարսի-րոս Դուռնուպարտիկի և աղբարանգրա-ւորի վաճառական Սիմէոն Մատի-նեանցին ձեռնարկի հարկ ժողովուրդ-իրաւունքից զրկելով վարչութիւնն ա-տենում առաջիկայ մայիսի 12-ին նշանակում է անդրախօսութիւն վե-րջիչելու հարկը կապալաւ տարու-համար: Պայմանները իւրաքանչիւր ցանկացող կարող է ստանալ վարչու-թեան գրասենականում ամեն օր բա-ցի կիւրակէ և տօն օրերից: Մինչև այս հարկի կապալաւ տրուելը ձեռ-նարկը պարտաւոր են որոշել հար-կին ուղղակի վարչութեան հասցնել:

3-3

ԹԻՖԼԻՑԻ քաղաքային վարչութիւ-նը հաստատում է հասարակաց գի-տութեան, որ նորա ատենում ներ-կայ մայիս ամսույս 12-ին կ'ընդունու-ր ձեռնարկը: Ցանկացողք ստա-նալ այդ գիւղը կարող են գի-մել Թիֆլիցի ներսիւսան աղ-բային դարանոցի և սուրբ Գու-րիանեան հայ օրորդաց միջ-նակարգ ուսումնարանի պ. պ. տեսուչներին:

2-3

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՀԱԽՆԱԶԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ ԱՆՆԱ ՄԱՐԻԱՆՆԵՐ ցուած տարի յայտնելով առաջին անգամ և երկրորդ անգամ **ԱՒԵՏԻՍ ՄԱՐԻԱՆՆԵՐ** մահվան լուրը, խնդրում են բարեկամներին և ծանոթներին շնորհ բերել յուզարկաւորութեան հանդիսին ներկայ գտնուելու, որ կ'ընդունուի այսօր, հինգշաբթի, մայիսի 7-ին, առաւօտան Ժամի 9 1/2-ին: Հանգուցեալին կը տանեն Մոզնոյ եկեղեցին իւր կա-ցարանից Սօլալախով, տուն իշխան Սուքիաթովի, կից Վարչաւարայեա պէկարանային:

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ Հ Ա Ր Յ Ա Ք Ն Ն Ո Ւ Թ Ե Ա Ն ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԳՊՐԱՆՈՅԻ ՏՓԻԽՍՈՒ 1881/.

ամիս և ամսաթիւ	Գաւառացիներ.	Ա. ա. ր. կ. ա. ն. և. ր.	Ը. ն. թ. և. ր. ա. կ. ա. ն. և. ր.
—	2.	Մատենադար (գրաւոր)	Պ. Վարձկեան
—	2.	Մատենադար (բանաւոր)	Պ. Վարձկեան
—	2.	Կրօն, եկեղեցական և Սրբազ. պատ.	Սրբ. Աղափիրեան, հ. հ. Սուքիան. և խարազ.
—	2.	Ռուսաց լեզու (գրաւոր և բանաւոր)	Պ. Մանդինեան
մայիս 7	2.	Ֆիզիքա	Պ. պ. Ջալալեան և Քիւմրիեան
9	2.	Հայոց լեզու և գրական. (գր. և բն.)	Պ. Պալատանեան
13	2.	Բնագիտութիւն (գրաւոր և բանաւոր)	Պ. Սուքիանեան
15	2.	Ֆիզիքա	Պ. Քիւմրիեան
18	Փոքր պատրաստական.	Հայոց լեզու և թուարանութիւն.	Պ. Ջալալեան
18	Բ. և Բ. (գրագ.)	Ֆրանսերէն (գրաւոր)	Պ. Քիւմրիեան
18	Ե. և Գ.	Աղբերա (գրաւոր)	Պ. Վարձկեան
19	Միջին պատրաստական.	Հայոց լեզու և թուարանութիւն	Պ. Տէր-Յարութեան
19	Ա. և Ա. (գրագ.)	Թուարանութիւն (գրաւոր)	Պ. Ջալալեան
19	Ե. և Գ.	Ռուսաց լեզու (գրաւոր)	Պ. Մանդինեան
19	Ե.	Տոմար	Սրբ. Աղափիրեան և հայր խարազեան
19	2.	Հայոց պատմութիւն	Պ. Պալատանեան
20	Գ.	Թուարանութիւն (գրաւոր և բան.)	Պ. Ջալալեան
22	Մեծ պատրաստական.	Հայոց լեզու և թուարանութիւն	Պ. պ. Տէր-Յարութեան և Վարձկեան
22	Ա. և Ա. (գրագ.)	Հայոց լեզու (գրաւոր)	Պ. Պալատանեան
22	Գ.	Աղբերա (գրաւոր)	Պ. Վարձկեան
22	Ե.	Հայաստանի աշխարհագրութիւն	Պ. Սիմէոնեան
23	Բ. և Բ. (գրագ.)	Թուարանութիւն (գրաւոր)	Պ. Ջալալեան
23	Գ.	Ռուսաստանի աշխարհագրութիւն	Պ. Սիմէոնեան
24	Մեծ պատրաստական.	Կրօն, Ռուսաց և բնագիտութիւն	Հ. խարազեան, պ. պ. Սուքիանեան և Քիւմրի.
25	Բ. և Բ. (գրագ.)	Աշխարհագրութիւն	Պ. Սիմէոնեան
25	Գ.	Թուարանութիւն	Պ. Տէր-Յարութեան
25	2.	Բնագիտութիւն պատմութիւն	Պ. Մանդինեան
26	Ա. և Ա. (գրագ.)	Ռուսաց լեզու (գրաւոր)	Պ. Սուքիանեան
26	Բ. և Բ. (գրագ.)	Հայոց լեզու (գրաւոր)	Պ. Պալատանեան
26	Ե. և Գ.	Կրօն	Սրբ. Աղափիր. հ. հ. Սուքիան. և խարազ.
27	Ա. և Ա. (գրագ.), Բ. և Բ. (գրագ.)	Սրբազան պատմութիւն	Սրբ. Աղափիր. հ. հ. Սուքիան. և խարազ.
27	Ե. և Գ.	Ֆրանսերէն (գրաւոր)	Պ. Քիւմրիեան
28	Գ. և Բ. (գրագ.)	Ռուսաց լեզու (գրաւոր)	Պ. Մանդինեան
28	Ե. և Գ.	Հայոց լեզու (գրաւոր)	Պ. պ. Պալատանեան և Տէր-Յարութեան
28	Ե.	Ռուսաց պատմութիւն	Պ. Սիմէոնեան
28	2.	Աշխարհագրութիւն	Պ. Մանդինեան
29	Գ.	Կրօն	Սրբ. Աղափիր. և հ. խարազեան
29	Ե. և Գ.	Եկեղեցական պատմութիւն	Սրբ. Աղափիրեան և հ. Սուքիանեան
29	2.	Չարագրութիւն	Հ. Սուքիանեան.

Նշանակ. վերջերորդ դաստան ընտելութիւնները սկսում են երկուցեան ժամը 5 1/2-ին, իսկ միւս դաստանը մէջ առաւօտան ժամը 8-ին: Տեսուչ Արշակ Նաճարեանց.

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ

ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՓՈԽԱՐԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿ.
Ապրիլի 15-ից մինչև ջնար կարգադրութիւն.
Վճարում է.
1. Ընթացիկ հաշուով.
2. Հասարակ . 4%
3. Պայմանաւոր 4 1/2%
4. Գումարների աւանդ.
5. Մինչև ցպահանջ 4%
6. 6 ամսով . 5 1/2%
7. 6 ամսով . 6%
8. Երկու տարով և աւել.
9. Ը 6%
10. Ընթացիկ հաշուով 4%
11. Մինչև ցպահանջ ա-
ւանդի . . . 4%
12. 6 ամսական աւան-
դի 5%
13. Երկու և աւել տա-
րով աւանդի . 6%
Գանձարարութիւններ 1/16% — 2%.

ՓՈԹԻ—ԹԻՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.

Թիֆլիսից դէպի Փոթի զուրա է դնում.

	Ժամեր.			Տեղերի		
	առաւ.	կէս օր.	երեկ.	1 կէ.	II կէ.	III կէ.
Թիֆլիզ.	9. 21	12. 56	5. 18			
Սցիսէթ	10. 11	1. 57	6. 27	1. 13		
Գորի .	11. 58	4. 35	9. 43	4.		3.
Միխայլ.	1. 29	6. 45	11. 57	6. 30		4. 7
		գիշեր				
Բիսն .	6. 56	1. 45		11. 25		8. 4
Փոթի .				16. 31		12.

Փոթիից դէպի Թիֆլիս.

	Ժամեր.		Տեղերի		
	Առաւ.	Երեկոյ.	Գիշեր.	I կէ.	II կէ.
				ա.	կ. ք.
Փօթի .	9. 3	10. 22			
Բիւն .	12. 13	3. 30		5. 13	3. 8
Միկայիլ .	5. 39	10. 1	1. 37	10. 1	7. 5
		Կէսօր.			
Գօրի .	7. 5	12. 20	4. 8	12. 33	9. 2
Միկայիլ .	8. 50	3.	7. 59	15. 19	11. 3
Ռեֆիլիս				16. 31	12. 2

Առաջին գնացքը Թիֆլից հանում է 9 ժ. 31 ր. առա-ւօտան, երկրորդը 3 ժ. 51 ր. կէսօրից յետ և երրորդը 7 ժ. 56 ր. առաւօտան:

ՉԵՆ ՀԱՅՐԱՄ ՀԵՆՈՒԹԻՐՆԵՐ

5 մայիսի
Անկախ, Գաւիթ Բէգովին, Արդու Արաւիկայի-Օղլի
Միտոպոստան, Վալիկովին—Միտոպոստան, Եզոր Կու-
րալովին, Սիմէոն Չէկեւանովին:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅ

Կուրիայում, Սիմէո-
նովի փողոցի վրայ,
Հալիկովեանի տանը.

Հիւանդներին ընդու-
նում են ամեն օր, նաև
տօն օրերին առաւօտան
ժամի 9—11. ԼՈՒՆ-
ԿԵՎԻՉ—աչքերի, կաշ-
ուի և վնասակարան հ.,
ՌԻՆԴՈՎՈՎՍԿԻ—կա-
նանց և ներքին հ.,
ժամի 11—1. ՆԱԽԱ-
ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ—խիւրդա-
կան և վնասակարան
(սիֆիլիսական) հ.,
ՇԱՀԱՆՔԻԱՆ—նր-
քին հ. ժամի 5—7.
ՊԱՎԼՈՎՍԿԻ—ջղային,
հոգեկան և ներքին հ.,
ՈՒՇԱԿՈՎ—երեխայոց
հ.,
ԵՄԵՆՈՎՍԿԻ—ԹԻՖԼԻՍ
առաւօտան ժա-
մի 9—11, չորեքշաբթի
և շաբաթ օրերը երե-
կոցեան ժամի 7—8 ընդ-
հանուր ԲԺՇԿԱԿԱՆ
ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ. Հիւանդա-
նոցը ունի գիշերապահ
բժիշկ և ընդունում է
ԳԻՇԵՐՈՒԿ հիւանդ-
ներ:

ԱՂԲԱՆԵՐԻՆ ան-
վարձ է բժշկական խոր-
հուրդը և գեղը:

Հիւանդանոցում ըը-
նակում է բժիշկ ՆԱ-
ԽԱՍԱՐԳԻՍԵԱՆԸ:

ԲԺՇԿԱՆՈՅ

Հիւանդներին ընդունելութիւնը սկը-
սում է ժամը 9-ին և շարունակում է
մինչև 1 կէսօրից յետ:

ՆԵՒՇԵՔԻ.—Գաւրոնսկի մանկա-
բարձական և կանանց հիւանդութեանց
համար. Գ. օրաւ լեզուի և Լիսիցեի
ներքին հ., Ռ. օտարեանց կանանց և
երեխայոց հ., Բաբայեան ջղային և
ներքին հ., Շախմատովսկի վնասա-
կարան և կաշուի հ., Քիւրաբեանց 1-ին
խիւրդապահան և աչքի հ.:
ՆԵՒՇԵՔԻ.—Մինչև վերջ խիւրդապա-
հան հ., Բէյլի աչքի հ., Բալուստով
մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց
հ., Լիսիցեի վ. Պետրովսկի ներքին հ.,
Լիսիցեի վ. և Վերմիշի վ. ներքին հ.,
Պետրովսկի վնասակարան հ.:

ՉԵՔԵՔԻ.—Կրասնոգորսկի և
Լիսիցեի վ. ներքին հ., Բալուստով
2-դ. և Շախմատովսկի սիֆիլիսա-
կան և կաշուի հ.:

ՀԵՒԵՔԻ.—Գաւրոնսկի մանկա-
բարձական և կանանց հ., Բէյլի աչքի հ.,
Բալուստով կանանց և երեխայոց հ.,
Բաբայեան ջղային և երեխայոց հ.,
Շախմատովսկի վնասակարան հ.,
Լիսիցեի վ. Պետրովսկի ներքին հ.,
Լիսիցեի վ. և Վերմիշի վ. ներքին հ.,
Պետրովսկի վնասակարան հ.:

ՉԵՔԻ.—Մինչև վերջ խիւրդապա-
հան հ., Բալուստով մանկաբարձական,
կանանց և երեխայոց հ., Կրասնոգ-
որսկի և Վերմիշի վ. և Վերմիշի վ.
ներքին հ., Շախմատովսկի վնասա-
կարան հ.:

ՉԵՔԻ.—Մինչև վերջ խիւրդապա-
հան հ., Բալուստով մանկաբարձական,
կանանց և երեխայոց հ., Կրասնոգ-
որսկի և Վերմիշի վ. և Վերմիշի վ.
ներքին հ., Շախմատովսկի վնասա-
կարան հ.:

Փ Ո Ս Տ

Թիֆլիցի փոստի կառավարու-
թեան մէջ ընդունում են և տըր-
վում ամեն արակաւ և ամեն առ-
նակ թէ նամակներ, թէ քաղաքի
և թէ մանր փոստի իրեր, ամենայն
օր, բացի տօն օրերը, առաւօտան
ժամը 7-ից մինչև 8 և 3-ից մինչև
7-ը կէսօրից յետ, իսկ կիրակի և
տօն օրերը 7 ժամից մինչև 10
առաւօտան և 3-ից մինչև 7 կէս-
օրից յետ, ընդունում են և տըր-
վում հասարակ նամակներ:

Ռուսաստանի և արտասահմանի
փոստը դուրս է դնում Թիֆլիսից
ամեն օր բացի կիրակի և տօն օ-
րերը, Թիֆլիսի արակաւ (երկաթուղու
միջոցով) ամեն օր, երեքշաբթի
կարգին երեքշաբթի, հինգշաբթի
և շաբաթ, Նոյեմբեր և Կախիկներ
կիրակի և չորեքշաբթի, Բազուկ-
ներ, Նոյեմբեր և Կախիկներ
շաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Ն ա մ ա կ ն ե ր.

Քաղաքային փոստով նամակն
արժէ 3 կ.

Բաց նամակ օտար քաղաքներ
3 կուպ.

Ռուսաստան և Եւրոպայի բոլոր
երկրները ծածկուած նամակը ար-
ժէ (1/6 Լոմի մանրութեամբ) 7 կ.

Պատուիրած նամակների գինը
կրկնակ է: